

reamus, nihil ullam nobis ingerat difficultatem, cum resurrectio, & omnes, quæ ad eam pertinent, mutationes Divinæ sint opus potestatis. Cæterum unumquemque figuram, sexum, & staturam sibi propriam servaturum, verosimilius nos ducimus: necesse enim putamus, ut quisque eo ipso, quo vivens, statu iterum donetur; aliter eorum resurrectio, nova potius foret appellanda creatio, si ab iis, qui fuerant, alii resurgent.

De hominibus, quos barbari homines voraverint, difficultior solutio: iis enim, quos carnivora animalia absumperint, cum hæc non sint ad vitam revocanda, iterum restituatur, quod in eorumdem animalium nutritionem transmigraverat. Rabbini (s) in sæculorum exitu, & Messia temporali Regno florente animalia perfectiora, quam nunc, extitura, & eidem, quo ante Adæ lapsum fruebantur, statui restituenda putant. Licet verò minimè resurrectura velint, quæ obierint, nihilominus stat difficultas de iis saltem animalibus carnivoris, quæ, cum ante primam resurrectionem Iustorum carnes comederint, post eandem resurrectionem adhuc vitæ non exceiserint. Quid enim de Iustorum carnibus, quæ in eorumdem animalium substantiam transmigraverint? Qui huic favent opinioni, difficultatem solvant.

Nunc verò ei occurramus, quod de Anthropophagis, seu hominum comestoribus obijciatur. Corpus, quod comesum fuerit, anne illi qui comederit, & in suam substantiam converterit, an ipsi comeso restituatur? S. Augustinus comeso restituendum non ambigit (t): Reddetur caro illa homini, in quo esse caro humana primitus cepit. Tam comesus quam comestor suæ uterque propriæ substantiæ restituatur.

Athenagoras idem sibi obijciens, sibi etiam respondet (u), humanam carnem, quod hominum congruum non sit nutrimentum, non posse idcirco ad eorum substantiam conferre, nec in eorumdem substantiam converti; adeoque, licet corpori

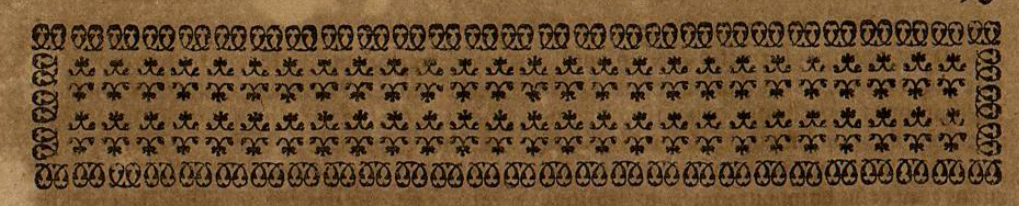
humano per cibum copuletur, vel per transpirationem dissipari, vel prolici per excrementa. Paulisper, addit, in corpore humano detinetur, neque in carnem convertitur; quare ejus, qui resurgit, corpus propriè constituere non potest. Nos verò, ne nostris Philoſophis responsum hoc non ardeat, satis veremur. Caro utique humana ad ordinariam & naturalem hominis nutritionem non pertinet, quod Deus eandem hominibus interdixerit. Veruntamen, qui eam comedunt, eandem digerunt, & veluti cibos cæteros suum in succum convertunt: quam tempore, & modo, quo Deus voluerit, comestis restituent, ut ait Augustinus. Sapientia Dei erit nostrorum corporum materiam ita omnibus impertiri, ut & sui promissi veritas, & suorum operum venustas undequaque resurgat.

Hanc tandem differtationem absolvamus. Veritatem ex præcipuis, quibus Catholica Religio Fidem adhibet, perspicuis Veteris & Novi Testamenti textibus, & Jesu Christi promissis innixam, Domini etiam, & cæterorum, quos ipse excitavit, resurrectione comprobata perpendimus. Quot nihilominus tenebris mysterium istud obvolvitur? Quando, quomodo, qua statura, qua ætate resurgemus? Hæc humana curiositate nequicquam sanè indagantur. In sæculorum exitu nos resurrecturos, semel tantum resurrectionem futuram, & momento, seu oculi ictu absolvendam, corpora demum Iustorum incorruptibilitate, & immortalitate donanda, certò scimus. At qualia reprobatorum corpora sint evasura? Quomodo immortalitas & incorruptibilitas cum pœnis innumeris, assiduisque suppliciis cohareant? Quomodo infantes, quo statu, qua statura resurgent? Quomodo monstra, & qui in matris utero decesserunt, reviviscunt? Hæc omnia sibi Dominus reservavit, nobisque ea tantum aperuit, quæ scire maximè expedit. Omnes nempe, & singulos homines resurrecturos, & ante Divini Judicis Tribunal constitutos fore, ut probi donentur premio, ut improbi mancipentur supplicio.

s Vide, si placet, Philonem de præm. & pæn. p. 924. & Semoth Rabba & Menasse Ben-Israel, l. 3. c. 6. p. 303.

t Aug. l. 22. de Civit. c. 19.

u Athenagor. l. de resurrect. mort.

IN EPISTOLAM S. PAULI AD EPHESIOS PROLEGOMENON.

Ephesus, Asia Minoris Metropolis, Idololatriæ maximè dedita, cultui præsertim Dianæ, cui etiam celeberrimum Templum erexerat. Ephesios superstitiosos etiam fuisse & Magiæ quammaximè addictos undè constat, quod S. Paulus unà die tot libros magicos flammis tradidisse dicatur (a), quot 50000. denariorum pretio constarent (b). Impudicitia & effrænis licentia totam Asiam, Ephesum præsertim, pervaserant.

S. Paulus anno Christi 54. primùm Ephesum venit (c), qui postquam Judæorum Synagoga de Evangelio dixisset, ut apud ipsos aliquandiu moraretur, postulatus, si Deo collibitum fuerit, se regressurum spondit. Aquilam & Priscillam, qui se domi suæ Corinthi exceperant, quique Ephesum usque comitati fuerant, in eâ Urbe reliquit. Paulò postquam Paulus inde discesserat, Judæus Alexandrinus, quem Apollinem appellabant (d), vir d'ferus, Scripturarum peritus, & licet solo Joannis baptismate initiatus, acer Fide Catholicæ propugnator, Ephesum venit, & prædicationi incubuit. Optimè ibidem ab Aquilâ & Priscillâ instructus, Corinthum contendit, ubi quod Paulus plantaverat, irrigavit (e).

Sub anni 54. exitum D. Paulus Ephesum reversus, triennio constitit (f). Disserimen est, an S. Joannes Evangelista. Apostolo prior eò Fidem intulerit. S. Joannes Chrysoſtomus (g), & alii affirmant; Irenæus (h) verò, & Theodoretus (i), & quidem meliùs, negant, adduntque S. Paulum ei mori & hic instituisse, quo super fundamentum alienum construeretur recusabat, neque de Christo dicebat, nisi ad ea loca, quæ Christum penitus ignorarent (k). Ab Judæis & ab Ethnicis Paulus ibi plurima pertulit, sibi que tandem fugâ consulere coactus est, ut sese ei seditioni eriperet, quam aurifex Demetrius, qui consiciendis Dianæ ædiculis vitam transgebat, Ephesi excitaverat (l). In Græciam inde profectus, Corinthi aliquandiu constitit, donec eleemosynas in Græciâ, & Asiâ congregatas deferens, Jerusalem navigavit. In Templo ab Ju-

dæis interceptum Romanorum militum Præfectus Cæsaream misit: unde Romam traductus, biennio [m] in carcere detentus est, ubi hanc ad Ephesios Epistolam, anno circiter Christi 62. scripsisse putamus. Præterquamquod Paulus suorum vinculorum in eâ meminerit (n), ejusdem etiam in Græcis Exemplaribus subscriptiones Romæ exaratam præferunt.

Cùm verò bis in vincula consecutus fuerit, primùm Jerusalem comprehensus à Judæis, Neronis Imperantis anno septimo; secundò cùm Romam profectus, eodem Imperatore jubente, regni sui anno 12. detentus, & anno statim consequente Martyrio interemptus fuit: dissentiunt idcirco Interpretes, cujus in hac Epistolâ carceris mentio facta sit. De prioribus vinculis Paulum loquum nonnulli autumant (o): in quam sententiam & nos idcirco propendimus, quod Apostolus suæ proximæ mortis non meminerit, imò Ephesios oraverit, ut sibi per preces liberè evulgandi Evangelii virtutem à Deo obtineant [p]; quo de suis sibi vinculis solvendis, deque Evangelio Gentibus annunciano se adhuc tunc sperasse, satis ostenditur: quod præterea hanc, sicuti & Epistolam ad Colossenses, per Diaconum Tychicum miserit, & eadem ferè verba, ut eum Discipulum Ephesitis, & Colossensibus commendaret, Epistolâ utrique inferuerit (q). Epistolam verò ad Colossenses à Paulo exaratam; postquam primùm Romam venerat, certò scimus; ergo & hanc, quam habuit ad Ephesios.

Baronius, Eſtius, Tillemontius, & alii, vix anno ante mortem, postquam iterum se Romæ restituerat, ad Ephesios missam statuunt (r). Hieronymum etiam in suam sententiam pertrahere student, quod, an Paulus, priusquam Epistolam hanc scriberet, in Hispanias se jam contulisset, ambigere fateatur. Addunt præterea, in hac, sicut in Epistolâ ad Colossenses, Tichyco Onesimum non jungi, neque Timotheum in ejus titulo unà cum Paulo memorari, ut sit in eadem ad Colossenses, & in cæteris, quas, postquam primò Romam contenderat, Paulus dedit. Hæc eorum argumenta.

Veterum nonnulli (s) Paulum adhuc Ephesum non peragrasse, cum hanc ad

- a Act. 19. 19.
- b Hi 50000. denarii sunt 25000. libra, decem solidis Gallicis, qui communis est denarii Romani valor, in singulos denarios suppunitis.
- c Act. 18. 19. 22.
- d Act. 18. 24. 25.
- e 1. Cor. 3. 5.
- f Act. 19. 1. & 20.
- g Chryſ. Prolog. in Ep. ad Ephes.
- h Iren. l. 3. c. 3.
- i Theodoret. ad Ephes. prolog.
- k Rom. 15. 20. 21.
- l Act. 19. 24.

m Ab ann. 61. usq. ad Christi. 63.

n Ephes. 3. 1. & 4. 1. & 6. 20.

o Theodoret. Grot. Prolog. p Ephes. 6. 19. q Confer Ephes. 6. 21. & c. cum Coloss. 4. 7. & c. r Hier. in Ephes. 3. Vide not. 48. D. Tillemont. in S. Paulum. At idem Hieronymus in cap. 3. v. 1. dicitur asserit, hanc Epistolam Romæ scriptam eo ipso tempore, quo & Paulus scripsit ad Philemonem, ad Colossenses, & ad Philippenſes: ad quos utique scripsit, postquam primò Romam pervenerat. s Vide Theodoret. Prolog. ad Ephes. 1. 15. & Oecumen. Prolog.